

PERIÒDICH SATIRICH,

HUMORÍSTICH, IL - LUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 CÉNTIMS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

Números atrassats 20 centims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

ROBERT STAGNO.

Tots l' han sentit mil vegadas,
y tothom reconeix qu' es
un tenor de bona rassa
y un Roberto com cap més.

LOS IDILIS DE APELES MESTRES

II Y ÚLTIM.

L' Oreneta, lo primer idili que l' autor va escriure, es una composició tendre, suau, sentida y primorosa. No pot descriures ab més delicadesa

un bell recort de la infancia. Cau una oreneta del niu: una nena la recull, l' afalaga, li posa al péu una cinta de color de rosa, y l' oreneta quan té prou forsa per volar parteix. Torna la primavera:

«Tornaren á eselatar las violetas
ab que l' abril s' adorna;
tornaren á son niu las orenetas...
la que partí ab mon cor may ha tornada
¡y aixó que l' oreneta sempre torna!»

Estiu, es un cant d' amor. Lo lirisme s' encadena ab la descripció... ¡y quina descripció!... Sols Apeles Mestres sab trassar quadros tan rics com lo que va comprés en aquests sis versos:

«La terra apar que bull: la cridadissa
dels nius desperts torna á callar mandrosa:
no més troban la calma magestuosa
las abellas bronzint en la bardissa
y la negra oreneta, errant á cassa
que 's capbossa, fa presa, xiscla y passa.»

Aixís com l' *Estiu* es l' amor sense sombras, viu y ardent com lo sol canicular, la *Tardor*, ab sas fullas mortas, sas ratxadas de vent, la cargo-ladissa fumareda que brota de la llar y la partida de las orenetas es l' amor melancólich, un' amor que s' exhala dihent:

—¿Y hont va tanta ilusió, tanta esperansa
de que 'l temps, any per any al cor despulla?
¿hont va la recordansa
de tants somnis de gloria y de gaubansa?
—Se 'n van molt lluny, molt lluny... ahont va la fulla.»

Mes ¿estarà tot destinat á morir per sempre més?

—«¿Y la ilusió que 'l vent de avuy s' emporta
demá una brisa més clement, més forta
no ha de tornarla á la ánima afligida?»

—«No, may més tornarà. Pero, ma vida,
si no torna may més la fulla morta,
tantóst la primavera benehida

l' arbre envellit, ab sa rosada mulla,
rebrotà ab vida nova, nova fulla.»

Los tres idilis de que acabém de fer mérit constituheixen las tres notas líricas de la colecció. Torna 'l poeta al género subjectiu: torna á encarrar á distints personatjes, fentlos departir á sa manera.

En *Lo rey y 'l pastor*, s' ofereix un poderós contrast

Galopant lo rey per la selva darrera de la mal ferida dayna, se li fa fosch y no té més remey que recullirse en la cabanya de un pastor.

Veus aquí cóm comensa lo briós diálech:

—«Santa nit vos dó Dèu...

—Qu' es bó y no enganya.

—¿La pot passar un hoste en la cabanya?

—La mateixa teulada que m' abruga pot abrigar á qualsevol que siga:

Seguéu.

—No tinch cadira.

—No m' extranya,

perque tampoch ne tinch; aquí en la serra per no caure tan d' alt, seyém en terra.»

Rey y pastor van parlant, y per cert que aquest se queixa ab amarga franquesa de las extorsions que li produheix lo rey quan surt á cassera, esparverantli 'l remat y fentli perdre algun cap de bestia, á benefici del llop que no 's descuida.

Arriba l' hora del ápat: un sopar de pastor.

—«¿Y 'ls plats hont son?

—A la ciutat ne venen;

talleuvos un crostó, y buydéu la molla,

que aquestos plats se menjan quan s' estrenan.»

Y després del magre sopar, á dormir, en terra també, per no caure de tan alt.

Després lo rey se 'n torna á son palau. May més olvidarà aquella nit passada á la montanya.

«Han passat alguns anys; desde aquella hora lo Rey no ha cassat més dall' de la serra. Pero en l' insomni, quan li sembla á fora sentir al poble que l' acusa y plora delmat per la miseria ó per la guerra, abandonant son llit ab amargura, mira al lluny las montanyas y murmura:
—¡Allá las curtas nits dormint s' escolan!...
Y en sos ulls dugas llágrimas tremolan.

Lo quadro es complet: lo contrast, sostingut sempre, está soberanament resolt en los nou versos que acabém de transcriure, síntesis de la intenció del poeta dirigida á amparar al débil, al treballador, al pobre.

L' última guerra-civil tè entre 'ls *Idilis* de Apelles Mestres un eco de conmovedora poesia.

Es lo pagés, lo mártir de aquesta mena de guerras que s' eternisan en lo camp omplintlo de ruinas y estragos, qui apoyantse en l' esteva de la arada, cantá 'ls horrors de la passada lluyta, en arrodonidas estrofas dignas del assumpto:

«En sanch nadá 'l bressol hont l' infantó sonreya:

lo cant de la non-non, que tan dolset atreya

la son á son capsal,

callá per sempre més als llabis de la mare...

y 'l vell mastí, ferit, clapint guardava encare

l' enderrocat portal.»

¡Quinas imatjes més vivas! En lo poeta sempre 's transparenta lo pintor, sempre l' artista que ab quatre pinzelladas compón un quadro precis, ben contornejat y plé de relléu.

Cada estrofa de *Lo llaurador* enclou una imatge: lo frech de la metralla qu' esmicola 'ls blats; la creu del lloch qu' extenent los brassos sobre 'ls ferits y 'ls orfes, sembla la creu del cementir;

las orenetas que fugen ans de temps... ¿cóm es possible pintar millor la devastació de la fratricida lluyta?

Fins després de regnar la benehida Pau, apareix lo recort de la horrenda guerra.

«La rella á cada pas, cruixint á sotregadas, descolga 'l cap de un mort, de concas revuydadas que 'm miran ab esglay...»

Los fills, los pares, los germans claman vengansa al cel. Sols lo llaurador treballa y perdona:

«Conspira y bull, ¡Ciutat!... ¡Oh germanastra, atia la teya qu' encengué nostres teulats un díal...»

En tan que espléndit llú

l' hermós estel de pau que plans y serras daura demana á Dèu perdó, que 'l fill del camp que llaura pregant llaura per tú.»

¡Quina varietat de matisos!... Al costat de la poesia vigorosa, la poesia tendra: després de *Lo Llaurador*, *L' hereu del hivern*.

Es aquest l' orfe desvalgut, que al sonar «l' estrident *Dies iræ* de la fulla» se refugia arraulit baix las arcadas de un teatre, tot llum y animació. Lo vent s' emporta la darrera «de las dotze ensopidas campanadas.» Surt la multitud: tothom parla de las emocions del drama, del mérit de la artista: més de un ull plora al recordarla... ¡Y del pobre orfe no se 'n adona ningú!

Tot es luxo, esplendor, riquesa... Parteixen los carruatjes: lo fill del rich s' acotxa entre molsuts coixins... ¡Tothom tè casa!

Y 's tanca la porta del edifici: l' orfe 's queda sol... l' Hivern es l' únich que no 'l deixa y prenent per llit la fullaraca que 'l vent arrecona á son redós, l' orfe s' adorm y somia.

«Y com la dama aquella que abrigava á son fill dintre del cotxe, cantantli á cau d' orella aixís l' abruga 'l vent, aixís l' acotxa ab la fulla cayguda que arrecona... y ab un petó la santa nit li dona.»

L' hereu del hivern es un preciós idili de ciutat; lo verdader poeta á tot arrèu troba assumptos dignes de cantarse.

A tot arreu. A la montanya, á la ciutat, al mar. Parlin sinó *Los Sardinalers*, que segons la fetxa, es la composició més recient del volum, y á nostre entendre una de las millors, apart de altres circunstancias intrínsecas, pèl marvellós domini de la forma.

La descripció del mar embolcallat entre la boyra vespertina; l' acte de botar la barca pescadora, la partida d' aquesta fins que arriba en alta mar

«quan al pal es penjada la llenterna que brandeja encenentse y apagantse; mentres vella 'l patrò que 'l bot governa, sossegats ajeyentse cadún dels remitjers sobre la manta s' adorm á la non-non que la mar canta...»

es un trós de poesia descriptiva espléndida, magistral, impregnada dels salabrosos perfums de la marina.

L' idili consisteix en un diálech, tal volta 'l més naturalista de la colecció, entre 'l patrò de la barca y un jove remitjer: renega aquest de las penalitats, fatigas y contratemps de la vida pescadora, y 'l patrò envellit sobre l' aygua, enalteix la vida del mar; pero l' un y l' altre parlan ab una tal forsa de color y de veritat, ab una fraseologia tan castissa, que 'l lector assisteix materialment á la conversa, á bordo de la pobra barca.

L' autor per ser més naturalista, desapareix enterament: en *Los Sardinalers* la poesia no està en la imaginació, sinó en la justesa dels tons, y en la forsa y vigor del llenguatge.

A dretas hem deixat pèl final d' aquests articles los dos idilis dramàtics, *La nit al bosch* y *La Rosella*, lo primer posat en música pèl mestre Rodoreda y estrenat ab èxit extraordinari, fa cinch anys, en un dels concerts de la societat Euterpe, y 'l segon, posat en música pero no estrenat encare.

La nit al bosch y *La Rosella* son pot ser l' especialitat més culminant del poeta de la Naturalista. Es impossible coordinar millor una acció senzilla, melancòlica, altament poètica, com los amors de una parella, corejats per tots los habitants del bosch, lo riu, l' espia-dimonis, las rocas que son l' element satíric del idili, las lluhernas, la violeta, 'l rosinyol, l' oruga, las granotas, las canyas, los ecos, lo roure y la oreneta. Cada un de aquests sers parla ab sa veu propia, traduhint lo sèu caracter ó las sèvas impresions ó 'l sèu aspecte, en estrofas ricas de combinacions rítmicas y de armonía imitativa, é impregnadas de una vaguetat encisadora, que no danya poch ni molt la claretat de la concepció.

La música pot realisar lo mèrit del idili; pero hasta sense música *La nit al bosch* resulta una preciosa sinfonia poètica que no li coneixem pariona en cap altre literatura.

Lo mateix podem dir de *La Rosella*, no tan grandiosa com l' anterior; pero més sentida, més delicada encare.

La Rosella es un poemet d' istiu, dividit en tres cants. La guatlla anuncia la vinguda del día; la marinada y la rosada despertan á las rosellas y á las espigas—la poesia y 'l treball—que viuen estimantse. Sols la cogula, qu' es en *La Rosella*, lo que las rocas en *La nit al bosch*, se mostra cansada y aburrida de aquellas amoretas. Ninóns, una gitana que vaga pèl camp, anuncia la próxima arribada dels segadors, y diuen las rosellas y las espigas fortament abressadas:

«Benvinguda fals si de cop nos segas
sobre 'l mateix camp, sota 'l mateix cell
Abrassemnos fort per darrera volta,
abramsemnos fort per morir ensemps.»

Han arribat los segadors, qu' entonan la cansò de la sega

«¡Fals, fals sega á rán!
sega, dalla, sega;
¡Fals, fals sega á rán
ves segant, segant.»

Ninóns, en un descans dels braus segadors, intenta ferlos sentir sas cansóns: y 'ls que no rebusan son oferiment, l' escoltan fent la mitj-diada. Unicament un, Martí, s' interessa vivament per la cansò de la Rosella, sintetisada en aquesta estrofa:

—«Aixeca ton front d' or,
hermosa espiga,
jo 't donaré una flor
será ta amiga.
Nostre Senyor somriu
naix la Rosella,
la espiga d' or reviu
s' abraça ab ella.»

Los amors de la espiga y la rosella; del treball y de la poesia.

Després, al capvespre, quan s' allunyan los segadors emportantse'n en las carretas espigas y rosellas y cantant una alegre bulangera, busca l' enamorat Martí á la gitana y li ofereix son cor

y sa llar.—¿Vols dirme qui ets, Ninóns? li pregunta.

«No 'm preguntis qui só; só 'l brunzit d' ala
que travessa l' espay, só la cigala
que canta 'l món en flor,
só 'l suau perfum que la corola exhala,
só una rialla y un plor.
Só 'l concert fabricat ab l' armonía
del clar de lluna y del ressol del día...
¡no 'm preguntis qui só!
A la ciutat me diuen poesia
al camp só la cansò.»

Martí la vol, la estima.

«Jo t' am, Ninóns, jo t' am; sigas l' amiga
que somía 'l cor mèu.
Desd' ara, desde avuy seré l' espiga
sens rosella aprop sèu.»

—No, impossible: á l' hivern vindré á trucar á ta portella: al hivern entendrás lo que jo 't diga... avuy encare nó.

La comitiva dels segadors va allunyantse... La gitana, la rosella, la cansò, continúa trasant á través dels camps.

Hem acabat la tasca que 'ns proposavam, que no era altra que donar una idea, encare que insuficient y pàlida, de aquest preciós llibre. Parlin ara altres crítics de millors condicions que nosaltres. Sols nos resta consignar que l' edició es espléndida y digna del sèu contingut. Y en quan á la ilustració, bè podem dir que l' artista fins dibuixant es poeta.

P. DEL O.

LA NIT AVANTS DEL CASORI.

Monòlechs que recitan, tot ficantse al llit, los individus de la familia, ó com si diguéssim, los actors y comparsas que l' endemà han de pendre part en lo sacrifici, dich, en la ceremonia del casament.

LA NUVIA.

—¡Al fi!... demà, demà es lo gran día!... Ha tardat; pero lo qu' es ara ja no s' escapa... Molt li ha costat decidirse... tres anys de relacions... tres anys sempre ab l' ¡ay! al cor... ¡quin patir!... No més ho sab la que s' hi troba... Viuen tan escamats los homes avuy día!...

Pero al últim en Quimet s' ha portat com qui es, vaja, com un home... Demà, á aquesta hora ja seré casada, ja seré la senyora de.. ¡ay, quina alegrí!... Desde demà ja 'm toca posar més seny; ja no seré cap noya, nó: ¡ja seré casada!...

¿Y l' Alfredo?... ¡Llástima de xicot!... Ell que sempre 'm deya que 's mataria si jo... ¡Ja, ja, ja!... ¡Que soch tonta!... Avuy no es día de pensar en aquestas cosas...

Tot just son las dotze... ¡Que tardará á passar aquesta nit!... Y en Quimet tambe deu estar tan impacient com jo...

Es tot un bon noy en Quimet... Oh y té molt bona figura... ¡Que bè 'm caurá 'l vestit blanc!... ¡Y la corona de azahar!... ¡Demà!... ¿Quan será demà?...

LA SOGRA.

—¡Ay, senyor!... me sembla qu' era ahir que 'm vaig casar jo... ¡Com passa 'l temps!... Ahir soltera y demà ávia... ¡Ay!... Y encare me 'n quedan dugas més per acomodar... Vés qui es que no posa mal gènit al pensar en aquestas cosas... ¡Avia!... Perque de segur que 's carregaran de familia... ¡está clar! ¡Quins caps per governar una casa!

... Sinó que quan passa s' ha de aprofitar... La sórt que jo no 'ls deixaré de petjá... Ja li ensenyaré la manera de viure al tal Quimet... ¡en bonas mans ha caygut!...

LO SOGRE.

—Bueno, ja 'n tenim una de casada, com aquell que diu... Aquest xicot me sembla qu' ha sentit olor de quartos... Veyám com se portará... La sórt que jo viuré molt alerta...

LAS DUGAS JERMANAS DE LA NUVIA.

(Com que totes dugas diuhen poch més ó menos lo mateix, van los dos monólechs en un.)

—Demà 's casa la Sofia... ¿Y jo, quan me casaré?... Si l' Arturo hagués acabat la carrera...

... ó si l' Enrich tingué més bona posició...

L' ALFREDO. (Cost de la novia.)

—¿Con que demà 's casa?... Está bè... ja se que 'm toca fer... ¿Qué, qué tinch que fer?... Molt senzill: ¡esperar!... Ab palla y temps... Jo vaig ser losèu primer amor... y en aquest món ja se sab que 'l que pega primer... Tinguém filosofia...

Ella's deu pensar que 'm mataré...

¡pobreta!... Avuy ja no 's mata ningú... ni per broma...

Pero lo qu' es al casament si que no hi vaig... Si s' enfada la tia que s' enfadi... Vés si jo... ¡fóra ridícul!... Vaja, no hi vaig... Aixís veurá que ab mí no s' hi juga com ab en Quimet, aquest infelís que va tan inflat perque s' ha cregut desbancar-me... ¡Ay, quina llástima 'm fa!...

CORO DE PARENTS Y CONEGUTS.

—La Sofia 's casa demà... Vés qui ho havia de dir que aquella xicota 's casés tant prompte!...

—Diuhen qu' ell es home de vint mil duros...

—¡En Quimet se casa!... Un perdulari que ab prou feynas pot menjar.

—Diu que si temps endarrera havia tingut relacions ab lo seu cosí, y que si...

—¡La Sofia!... ¡Quin partit m' he deixat escapar!... Una xicota que li donan dotze mil duros!...

—¿Que no sab qui 's casa?... ¡La Sofia!... Sort que diu qu' ell té quartos perque lo qu' es ella, ¡pobreta! tot lo que té ho deurá portar á sobre...

—Si ella sapigués que 'l tal Quimet ha mantingut fins ara una pandanga... y com que *quien tuvo retuvo*...

—Vés, se casa la Sofia y la mèva Carmelita, que val molt més... ¡aixís va 'l món!

—M sembla que... en fi, que se las componguin... A mí si que...

Tots plegats.—¡A lo menos veyam s' hi haurá un bon sopar!

LA VÍCTIMA, VULL DIR, LO NUVI.

—¡Pit y á l' aygua!... Demà es lo día... Valor y serenitat... ¡Valor!... ¡serenitat!... Es de lo que més me falta... ¡Ay! ¡me sento defallir!... Pero ¿quièn dijo miedo?... Tinch que fer lo cor fort ó sinó estich perdut...

Després que m' ha costat tants suhors alcansar la séva blanca má... ¡Oh, Sofia!... ¡al fi serás mèva!... 'Sva acostant lo moment...

tant lo moment...

¡Vaja, n' estich molt enamorat!... ¡Y ella també m' estima molt, molt!... ¡Qué ditxosos aném á ser!... Ja s' ha acabat aquella vida de solter, malgastadora de salut y de quartos... D' avuy en avant la vida reposada del casat que 's cuyda deis negocis y que sols viu per la dona... ¡Quin quadro!...

La llástima es que la sogra es un poch forta de gènit... ¿Será veritat lo que diuhen de las sogras?...

¡Y aquell ximplet de l' Alfredo, aquell, lo seu cosí, 's pensava que sería ell 'l preferit!... ¡qué

LA LLUFA DEL AJUNTAMENT.

¡Aquestos si que l' han ben posada á Barcelona!... ¡Y que la portará temps!...

havia de ser!... ¡Si ella m' estima tan á mí!... ¡Y á n' ell no 'l pot veure... 'm consta!...

Si no siguessin 'ls sogres y las cunyadas .. y 'l cosí... y tots los demès parents de major ó menor quantia, qué tranquil que dormiria aquesta nit... y las successivas!...

L' AUTOR.

(L' autor, encare que ningú li demana quants anys té, pren la paraula per lamentar que hi hagi qui 's trobi en cassos com lo present, en qual fons hi palpita tot un drama ab unas columnas de quintillas de marit ultrajat que fan por. O sinó ja ho sentirán á dir.)

JUST ALEIX.

¡¡ A LA LLISTA !!

(SONET).

Amor inmens ahir: tendresa filla
d' un cor *manso*... que passa dels vint anys;
il·lusions y desitjos, foch, afanys,
juraments y regalos... de *boquilla*.

Avuy odi infinit: fèstich que brilla
á través dels recorts; llassos, paranys,
passatemp, diversio, gel, desenganys...
L' amor mort de dolor... *dolor de armilla*.

Quinze días per fer de vigilant;
tres senmanas cadiras escalfant,
ab guardia de mamá, guardia de vista;
quatre días ó cinch buscant rahons;

faig campana... y... *jalante re acions!* ..
Girém full... vinga una altra .. y ¡¡á la llista!!

PEPET DEL CARRIL.

« VARIAS SEÑORITAS. »

Ja deuen sapiguerho.

Gracias á un periódich, *de cuyo nombre no quiero acordarme*, s' ha descubert que á Barcelona hi ha *varias señoritas*, que ab bons modos—ó més ben dit, ab mals modos—volen escamotejarnos lo Parch.

D' aixó á ficarnos la má á la butxaca per pèndrens lo portamonedas, no hi ha més que un pas. Si no ho hagués llegit no ha creuria.

Figúrinse que las tals *señoritas* han publicat una carta en lo referit periódich, ahont fan constar qu' ellas son molt finas, molt delicadas, molt distingidas y que ocupan molt hona posició.

Després explican que durant l' época de la Exposició han anat al Parch molt sovint, ahont han tingut moltes *citas* (textual) y ahont s' han divertit extraordinariament á la seva manera.

Fins aquí tot va bè. Tothom, per *señorita* que sigui, té 'l dret de divertir-se, de tenir citas y de fer totas las desgracias que vulgui, mentres no perjudiqui á un tercer.

Pero ara vè 'l bo.

Tancada la Exposició y próxim lo día en que 'l Parch, *lo nostre Parch* s' obrirá altra vegada al públich, las *citadas señoritas*, ó las *señoritas ci-*

tadas, s' entristeixen al pensar que no tindran ahont reunir-se y continuar fent las sévas cosas.

Y portadas del seu entusiasme, agafan la ploma y demanan:

Que 's tanqui una porció del Parch, la central per exemple, (la més bonica. ¡No tenen mal gust las tals *señoritas!*)

Que dintre d' aquest clos reservat s' hi estableixin jochs de pilota, de croquet, de laron-temis... (¿Y de bitllás no? 'M sembla que no 'ls vindria mal.)

Y finalment, que pera entrar dintre d' aquest reservat s' exigeixi 'l pago d' una cantitat qual-sevulga, cinquanta céntims ó una cosa aixís.

—¡Ay, ay!—dirán vostés—¡es extrany que aquestas senyoretas tingan interés en pagar, per entrar en un siti ahont tothom hi pot entrar de franch!—

¡Tothom! Aquí está l' intríngulis: d' aixó plora la criatura.

Las *señoritas* en qüestió volen estar soletas allí dins, s' enrabían pensant que tothom hi pot entrar y per xó han inventat aquest fenomenal projecte del clos reservat.

Y ¿saben de quína manera ho defensen? Es una cosa deliciosa.

—«Si no 's fa aixís—diuhen—si no s' estableix aquest tancat pels de la nostra classe, haurém de continuar veyent com los nostres riquíssims vestits se rossan ab lo desayrat mocador de merino, y com al costat d' un elegant ab levita cordada y

copalta llampant s' hi frega un treballador ab gorra y brusa blava, formant un botxornós y abigarrat conjunt...»

¡Aixís, aixís, ab todas las lletras y ab tota la barra!...

No sè si aquestas *señoritas* tenen pèl en algun puesto; pero lo qu' es á la llengua ja 'ls juro que no n' hi tenen cap.

¡Abigarrat conjunt! ¡Vostés si que 'n son d' abigarradas!

No volén que 'ls obrers y las obreras se freguin ab ellas, no volen que 'ls hi deslluheixin los vestits, no volen que...

Escoltin ¿ja 'ls han pagat aquests vestits que tan defensen? Perque ab lo cuydado que hi volen tenir, podria ser molt bè qu' encare 'ls deguessin á la modista y volguessin conservarlos com nous en cas de que 'ls haguessen de tornar per falta de pago.

¡Ay *señoritas* del ánima! Si en lloch d' aprendre á jugar á pilota, al croquet y al laron-temis haguessin fullejat una mica, una mica no més la urbanitat, no s' haurían embolicat escribint remittits tan poch *señorils*.

M' hi jugaria qualsevol cosa que algunas de vostés, que tanta pòr tenen de confondre ab los obrers, van entrar d' arrós á la Exposició ab tarjetas de las que la Comissió directiva va repartir últimament als treballadors.

Com un argument de gran forsa, aseguran que

LA LLUEFA DE LAS «VARIAS SENORITAS.»

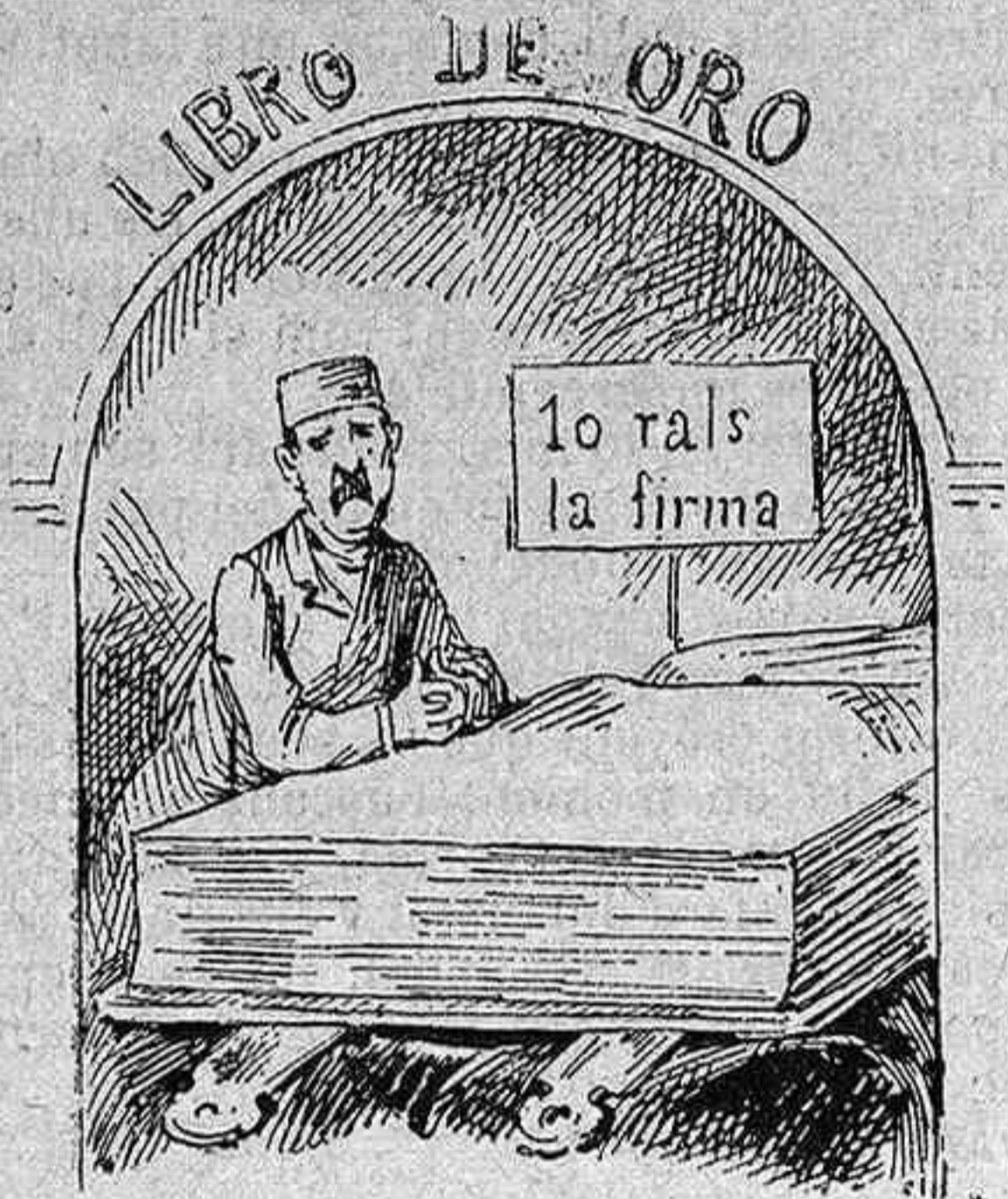

¡Volían posárnosla á nosaltres y al últim l' han posada al pobre Noticiero!

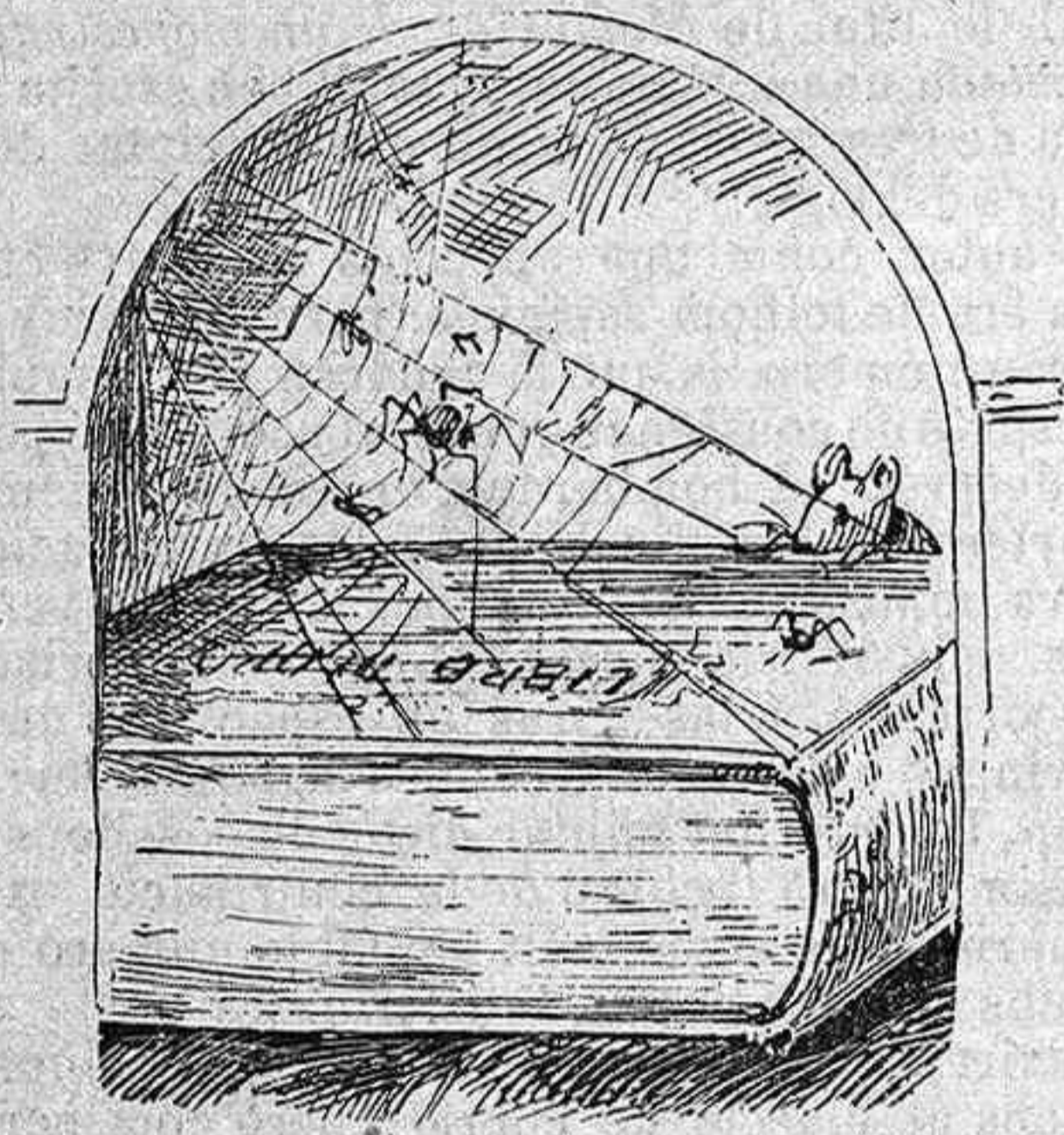
en los jardins de París, Londres, de Bruselas y de no sè ahont més hi ha espays reservats, sense que ningú s' haja donat per ofés.

Bueno ¿qué s' han pensat dir ab aixó? De fixo que las *señoritas* de Bruselas, de Londres y de París may han escrit remitits tan faltats de sentit comú com lo que han publicat las nostras *varias*

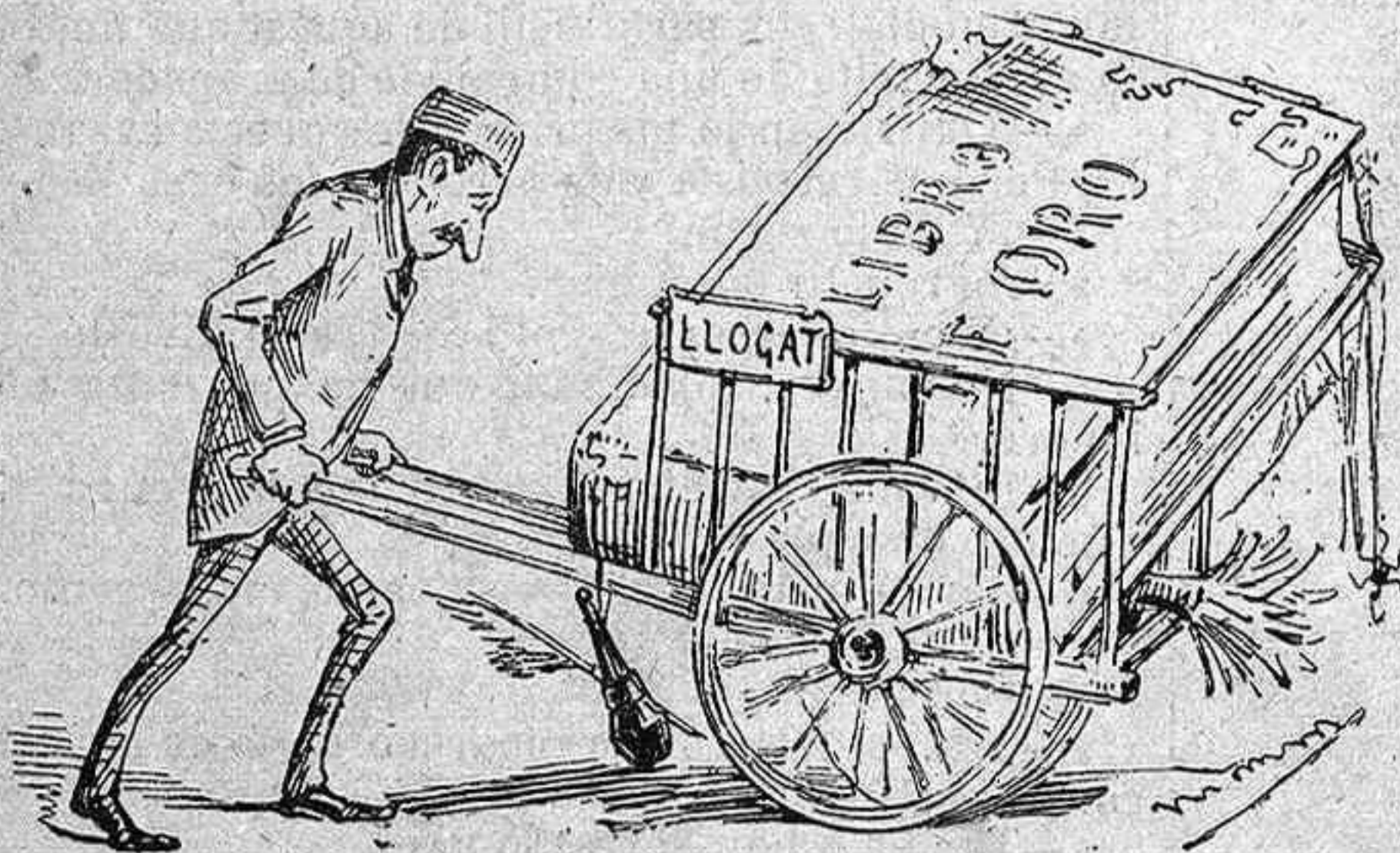
UN MAL NEGOCI.

¡Apa! ¡Vajin entrant! ¡vajin entrant!

¡Qué espantosa soledad! No 's veu un' ánima...

Retirada final.

señoritas, ni s' han atrevit á insultar las brusas, las gorras y 'ls mocadors de merino.

A més de que si á París, á Londres y á Bruselas hi ha closos reservats, á nosaltres nos importa un pito. Que hi siguin! Perque allá es allá y aquí es aquí.

Lo Parch de Barcelona representa lo que las *varias señoritas* no saben; lo Parch de Barcelona significa una victoria sobre 'l despotisme; representa la piqueta moderna convertint en jardins los baluarts del temps passat, y no deixaria de tenir gracia que després de treballar anys y més anys pera fernos uns jardins *pèl nostre recreo*, vinguessin *varias señoritas* á fèrsen mestressas, clavantnos la porta p' ls bigotis. Si volen jugar á pilota y al laron-temis ab tota llibertat, que hi juguin á l' arcoba de casa sèva: allí ningú las veurá.

Lo únich que de tot aquest enredo trobo acceptable, es la idea d' un amich de las *varias señoritas*, que acut en defensa d' ellas.

Proposa 'l tal subjecte qu' en un lloch adequat del Parch s' hi estableixin algunas gabias pera tancarhi animals raras.

Perfectament: y en una d' aquestas gabias que hi figurin las *varias señoritas*.

Pèl demés, aquestas infelissas han errat completament lo tret, y han fet lo que en lo llenguatge qu' ellas usan se 'n diu una *plancha*.

Lo del clos reservat quedarà en projecte y ellas ab un pam de nas.

Tingan entès las *varias señoritas* que no falta qui ha pres totas las midas imaginables pera fastidiarlas.

Y en cas de que lo del reservat prosperés—que no prosperará—y que realment s' exigís mitja pesseta per entrarhi—que no s' exigirá—som varios los qu' hem format una societat que no tè altre objecte que pagar cada día la entrada á cinquanta carboners, ab lo fi y efecte de barrejarlos ab los privilegiats del vestit bonich y 'l copalta lluent.

Galanteria ab galanteria 's paga.

¡Veuriam quina cara farian llavors las *varias señoritas*!

A. MARCH.

UNA SOLUCIÓ.

Barcelona está convertida en un' olla de grills. Y total per res. Perque l' Ajuntament tracta de colocar lo retrato del arcalde en la galeria de catalans ilustres.

Los uns no ho volen: los altres sí.

Los arguments que 's presentan per una y altra part tenen igual forsa.

—¿De quin sant s' ha de colocar aquest retrato?—diuhen los enemichs del arcalde.—¿Qué ha fet aquest home per Barcelona? ¿en qué s' ha distingit? ¿ha realisat alguna obra extraordinaria? ¿ha portat á cap algun acte memorable?

—¡Vaya!—replican los seus amichs:—pues no es res lo que ha fet don Francisco! Ell ha sigut la ánima de la Exposició...

—Es dir, l' ánima d' un despropósit.

—Ell ha fet lo passeig de Colon...

—Que 'ns costa un ull de la cara.

—Ell ha urbanisat la plassa de Catalunya...

—Convertintla en un camp perdut.
 —Ell ha entarugat la Rambla y 'l carrer de Pelayo...
 —¡Valents tarugos!
 —Ell ha hermojejat Barcelona, elevantla á la altura d' una gran ciutat...
 —Y empenyantli l' honra y 'ls matalassos.
 —¡Lo que ha fet don Francisco, no ho ha fet ningú!
 —¡Es veritat! Ni es fácil que ningú més s' atreueixi á ferho.—

Posada la qüestió en aquest terreny, s' han crusat tota classe d' objeccions é inconvenients, fins que al últim s' ha acabat pera abandonar aquesta manera de discutir, enfilantlas per un altre cantó.

Ara 'l caball de batalla es aquest:

—¿Es procedent tributar certshonors en vida?—

Bé ó malament, tothom reconeix que don Francisco s' ha *distingit*; tothom confessa que la seva personalitat s' aparta de lo ordinari, pero lo que hi ha es aixó:

—¿Desde quán s' ha declarat immortal á un home viu? ¿no sembla ridícul elevar monuments—perque un quadro es sempre un monument—á personas que 's mouhen y respiran, y que si avuy son *egregios* y benemérits y sobrenaturals, demá poden donar una relliscada y *dessobrenaturalisarse* en un santiamén?—

Davant de rahons tan poderosas, los més entusiastas admiradors de don Francisco titubejan y 's troban lligats de mans.

—¿Qué fem?—diuhen mirantse 'ls uns als altres.

—¿Cóm ho arreglem aixó?

—Verdaderament, lo conflicte es gros.

—¿Deixémho corre aixó del quadro?

—¡Sí! ¡ara que don Francisco ja ho tèn mitj coll avall!

—¡Y donchs! ¿cóm s' arregla? A veure ¿quí sab trobar una solució?—

Don Francisco: aquesta solució no la pot donar ningú més que vosté mateix

¿No estriba tota la dificultat en que no se 'l pot posar en la galeria de catalans ilustres porque encara es viu?

Pues moris.

Ja veu si es senzill. D' aquesta manera, los seus amichs podran realisar lo seu plan y vosté descansará.

¡Y Barcelona també!

MATÍAS BONAFÉ.

¡PER SORT!

Girant una cantonada
 un jove tarot lirot
 va topar ab un manobre,
 y no 's va fer mal en lloch
 ¡per sort!

Nadant ab una carbassa
 un home topá ab un roch,
 y un nadador, per miracle,
 va lograr sa salvació
 ¡per sort!!

Me vaig casá ab una nena
 més maca que 'l mateix sol:
 mes ¡ay que tenía mare...
 pero... 's morí al cap de poch!
 ¡¡per sort!!

CANDOR SALAMÉ.

ESPIGOLEIG.

De una revista de las que publica cada quinze días l' amich Ixart en *La Vanguardia*.

«Contava D. Estanis'ao Figueras, ab la vivesa y la gracia que 'l distingían, que quan anaren á Madrid los coros de Clavé, eran molts los catalans que assistían á las funcions tan anhelosos del bon éxit dels seus compatrieis, com si haguessen sigut ells mateixos los que devian cantar.

»Entre 'ls tals n' hi havia un més fanátich que 'ls altres.

»Una nit l' home permaneixia estátich ohint los coros lo cap entre las mans, fixos los ulls en lo prosceni, reprimint la respiració y portant lo compás ab los peus, talment com si d' ell dependís la nota mes imperceptible.

»De prompte, en lo més fondo del seu arrobament y entre l silenci solemne del públich—¡oh desdítja!—desafina un tenor.

»Apenas aquest etjega 'l gall s' aixeca l' home com mogut per un ressort, mira á dreta y esquerra esparverat creyent que 'ls seus vehins xiularán, s' agita un moment buscant un medi per conjurar la temuda catástrofe, y á falta d' altre, trau mitj cos enfora del empit y dirigintse á Clavé—en catalá porque 'l públich no se n' enteri—crida posantse las mans á la boca en forma de bocina:

—»¡Matéu al tenor!»

En lo mateix periódich publica l' amich Coroleu ab lo títul de *Memorias de un menestral de Barcelona* una interessant y molt ben escrita ressenya de fets ocorreguts en nostra ciutat desde primers del sigle.

L' autor conta una anécdota que anys endarrera era de tothom sapiguda; pero que avuy son en gran número 'ls que la ignoran per cumplert.

Després de consignar que 'l fet ocorregué poch días després del bombardeig ordenat pèl general Espartero, y ab motiu de una forta contribució de guerra imposada á la ciutat per las tropas vencedoras, deixarém la paraula al ilustrat historiador:

«Ocorregué á las horas un espectacle curiós que vingué á ser la nota cómica de aquell terrible drama. L' autoritat militar dicía disposicions severíssimas pera 'l cobro de la contribució extraordinaria; pero sigué molt limitat lo número dels poruchs que acudiren á satisfacerla.

»Eixiren de las fortaleras verdaderas columnas de tropa al objecte de cobrar; pero com per art d' encantament se tancaren todas las portas. Obligats los amos de botiga á obrir las sévas, s' entaularen diálechs per l' istil de aquest que tingui jo ab lo capitá de una companyia de granaders:

»—¿Quí viu en lo pis primer de aquesta casa?

»Per tota resposta vaig arronsar las espatllas.

»—¿Y en lo segon?

»Vaig repetir la mímica.

»—¿Y en lo tercer? Escolti ¿qu' es mut vosté?

»—No senyor: sols que lo que 'm pregunta ho ignoro.

»—¿Si, eh? Donchs á veure: que 's prengui 'l número de aquesta casa.

»—Capitá, está borrat—respongué 'l sargento.

»—Lo de la casa del costat.

»—Borrat també.

»—¡Ah, pillastres! Ja 'm recordaré de aquest carrer.

»—També li han borrat lo nom.

»Lo capitá 'm mirá y veyentme tan resolt y

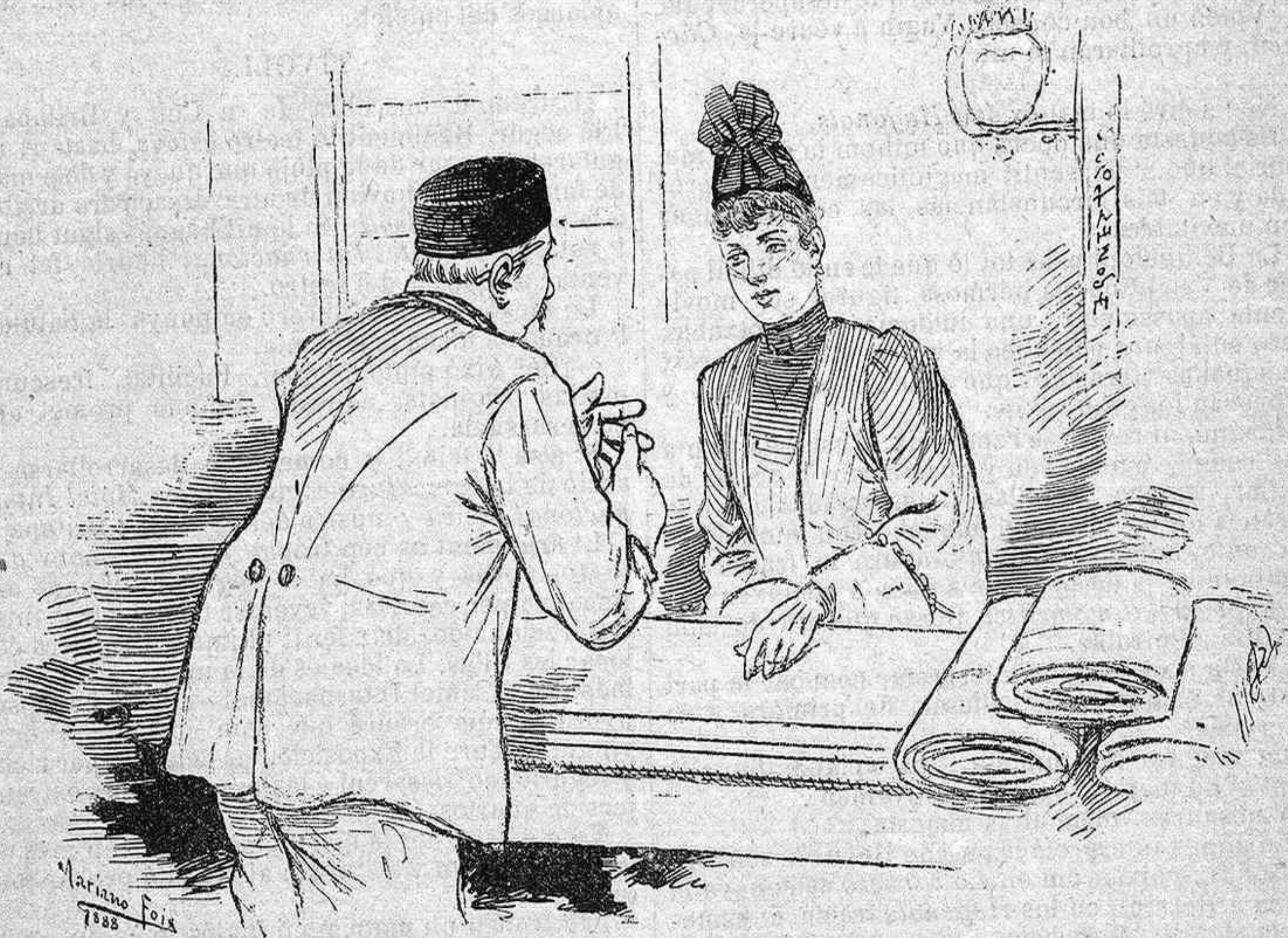
LA NOSTRA GENT. (Dibuixos de Mariano Foix.)

—¡Ay Senyor! ¡quan penso en la difunta! ¡Aquella amabilitat, aquella gràcia, aquell bon humor, tan de nit com de dia!... Si senyors, tan de dia com de nit...

—¡Ah! ¿Tampoch no han tret res de la de Nadal vos-tés? Nosaltres encara no ho sabem de cert, perquè com que ab aquestes llistas que corran per aquí no hi tenim confiança, hem escrit á un nebot que tinch á Madrit, & fi de que 'ns digui la veritat...

—Bè, sí; totas diuhen lo mateix: l' una 'm promet que 'm pagarà 'l día quinze, l' altra 'm promet lo día trenta... Pero á la quènta, quan son fora de aquí, totas perden lo calendari... y no 'm venen á pagar ni 'l día trenta, ni 'l día quinze, ni may...

seré, conegué que feya un paper desairat: sa dignitat militar se sublevá y encarantse ab la seva gent:

»—Mitja volta á la dreta... ¡arrrr!...

»Y se 'n torná al quartel.

»Lo mateix passá en tots los carrers y plassas.

Resultat: que no 's pagá la contribució extraordinaria.»

FURA.

PRINCIPAL.

Continua intercalantse l'aplaudí *Señor Gobernador*, ab algunas obras de repertori, vellas com *Los guantes del cochero* y més recients com *Sorpresas del divorcio*.

Y aixó basta y sobra per fer bonas entradas durant las festas de Nadal.

LICEO.

No puch menos de dedicar quatre rallas á *Cármén*, á pesar de que ja vaig ocupar-me'n en l'última revista.

¡Hi están tant bè la Pía Roluti y en De Marchi, que un no 's cansa de veure'ls y aplaudirlos!...

La Roluti, tan bonica, tan graciosa, tan esbelta está sempre en escena, de tal manera que ha fet olvidar l'agradable recort de la Frandin. La cantant italiana no es tan desgarbada com la francesa y l'aventatja de molt per las condicions de sa veu sonora y bè timbrada.

En De Marchi 's mostra també un actor consumat y un cantant expert que fa lluhir molts passatjes importants de l'ópera de Bizet, que fins ara havian passat poch menos que desapercibuts.

¿Volen un bon consell? Vagin á veure la *Cármén*, y aprofitarán la nit.

No 'ls diré lo mateix dels *Hugonots*.

Es aquesta una ópera que tothom la sab de memoria: que s'ha sentit magníficament interpretada y en tals circumstancies las comparacions son inevitables.

La Bellincioni posa tot lo que tèn en lo difícil paper de Valentina, sa hermosa figura, sos moviments apassionats, una intenció irreprotxable; pero en alguns passatjes la veu li fa falta: careix de aquellas vibracions que aixecan al públich y provocan los grans éxits.

Stagno, al revès, se reprimeix, s'estolvía, canta casi sempre á mitja veu y quan arriba l'ocasió de brillar, etgega aquellas notas agudas ab que arranca los aplausos del públich. Diu molt bè 'l *racconto*, entona ab molta bravura la frasse del septimino y ja després no 's dona á coneixer fins en lo *¡Terribil moment!*, frasse que diu de una manera admirable.

¿Basta aixó sols per interpretar com cal la part de Raul, sembrada de bellesas, de primors y de filigranas?

La majoria del públich, fins aplaudintlo alláhont s'ho mereix, opina negativament.

Y nosaltres votém ab la majoria.

Lo dijous interpretá la part de Reyna la senyora Trisolini, y aixís com en *Lo barbero* esmenava la plana á Rossini, en los *Hugonots* tractá d'esmenarla al gran Meyerbeer.

Ja li tentam dit que ab aquellas ditxosas *fio-*

riture, aquesta senyora acabaría mal. Y en efecte, 'l públich no poguè menos de mostrarli 'l seu desagrado.

Y ella, prenentse 'l paper de reyna per lo serio, quan al final del acte según se demaná la repetició del concertant, se negá á sortir á cantar ab los seus companys, cas desusat tractantse d'artistas, y més encare quan los artistas tenen culpa.

Aquesta rarsa va costarli la corona.

Lo públich va ferli sentir tot lo pés del seu desagrado, y la Trisolini va rescindir la contracta, anantse'n ab las *fioriture* á altra part.

¡Felís viatge!

Diumenje la sostituhí una artista russa; la Rubini, que te una veu bonica; pero una escola detestable. Lo públich la deixá passar, de lo qual pot darse'n per bè contenta y satisfeta.

Y ara parlem del patje Urbano, de la Roluti. Pocas vegadas s'ha vist una figureta més esbelta y elegant sobre las taulas. Acciona ab gran distinció y canta de una manera acabada, sent de las pocas que interpretan degudament l'aria de sortida.

Y sense pararnos en lo barítono, al qual lo paper li vè un xich ample, ab tot y ser bastant gros, afegim un aplauso als molts y merescuts que tributa 'l públich al baix David, que fa un *Marcelo* hasta allá y qu'especialment en la célebre cansó del *Pif, Pof* fa gala de una veu robusta, de las més difícils gradacions y de una vocalisaeió esmeradíssima.

Los demès artistas, discrets

Los coros afinats; pero sense accionar, ni donar moviment á l'escena. Aquell passatge de la disputa que un día 'ns havia enamorat, avuy no es més que una sombra de lo que sigué, quan lo cantaren los coros del Real de Madrid.

L'orquestra no cal dirho: brodant la partitura y 'l Sr. Goula, emportantse'n una bona part dels aplausos del públich.

TÍVOLI.

¿Estreno d'una obra de 'n Coll y Britapaja? Plé segur. Realment lo teatro estava bastant regular, á pesar de la pluja que queya y dels mars de fanch que s'havian de atravessar pera arribar á la porta del *Tivoli*. Si la nit hagués sigut bona, l'estreno de *Hôtel Internacional* hauria fet reventar las parets del teatro.

Lo mestre Pérez Cabrero empunya la batuta y l'orquestra ataca la sinfonia.

—¡Bè! Aixó pinta tal qual. Facilitat, frescura, motius originals: aquesta sinfonia promet una bona sarsuela.

S'alsa 'l telò... y comensa á desenvolllarse l'acció de la *caricatura cómic-lírica Hôtel Internacional*, lletra y música del Sr. Coll y Britapaja.

L'argument es bè trobat. Un matrimoni que tèn tres noyas y que ha corregut inútilment tot'España per casarlas, veyentse tronat y trobantse á Barcelona decideix fer l'última proba pera col·locar las fillas. La idea es de la mare.—'Ns trasladarém al *Hôtel Internacional*—diu la bona senyora—farém creure que som cubáns qu'hem vingut á veure la Exposició, 'ns pendrán per richs y segurament casarém á las noyas ab tres extrangers de quartos.

Y en efecte; fan la maleta, s'empenyan més de lo que ho están y se'n van al *Hôtel* á probar fortuna.

Allí troban un matrimoni inglés, més despreocupat de lo que convè, tres joves cessants que fan digne *pendant* ab las tres noyas cubanas, un

ANANT AL EDEN-CONCERT.

Vestit ab aquests drapets
que li tapan fins las camas,
¡ay! ¡no 'n conquistarà pocas
de madmoasels y madamas!

rus, un xino, un búlgaro y un francès, y entre tots arman lo gran enredo del sigle, resultant al final que las noyas se casan ab los tres cessants, després d' haver pescat cada hù dels sis un bon dot procedent del matrimoni anglés, qu' es lo qui paga 'l gasto.

Si 'l senyor Coll hagués tingut tanta sort en combinar lo segon acte com l' ha tinguda en lo primer, *Hôtel Internacional* seria una obra magnífica. Pero en l' acte segon hi ha una acció simultànea de dugas escenas que acaba per ferse una mica monòtona y que deslluheix bastant l' efecte.

Ademès la *verdura* de certs passatjes es una mica massa pujada. No incurrirém en las exageracions dels que s' escandalisan davant de algunas escenas de *Hôtel Internacional*: aquí hont lo *Ki-ki-ri-ki* ha alcansat cent representacions y hont hem vist tres anys *Doña Juanita* en lo cartell, ja estém curats de sustos. Pero 'l senyor Coll nos ha de permetre que diguém que apura massa 'l xiste del *tomate* y que las banyas que tan remena la inglesa no hi farían cap falta si las suprimís.

Apart d' aixó, l' obra está sembrada—aquesta es la paraula—sembrada de xistes, originals é intencionats, tè trossos de música de punta y que aviat se farán populars, y si presenta un segon acte fluix, tè un primer que val per tota una sarsuela.

En quan á aparato, basta dir que 's tracta del *Tivoli*: ja se sab lo rumbo d' aquella empresa. Hi

ha quatre decoracions novas, tres d' ellas superiors.

Lo desempenyo molt bo. Además de las senyoras Salvador y Colomer y dels Srs Puig, Roca y altres que no recordém y que van treballar ab sórt y voluntat, devém fer especial menció de la senyoreta Sendra, una xicota tan simpática com intel·ligent, qua diu y canta ab molta naturalitat.

La orquesta bè: en Pérez Cabrero infatigable y acertat: los coros acceptables.

Lo dia del estreno varen tenirse que repetir varias pessas, sobre tot un quinteto molt viu. del acte primer, qu' es un dels números de música més originals de l' obra.

Lo senyor Coll fou cridat á la escena al final del primer acte.

Si l' autor tà prou abnegació pera pegar bonas estisoradas á algunas escenas, *Hôtel Internacional* guanyará molt.

De tots modos hi ha *Hôtel* per días. Es capás d' aguantarse més temps que 'l del passeig de Colón.

NOVEDATS.

La nova pessa del amich C. Gumá *L' amor es cego* ha merescut los aplausos del públich y 'ls elogis de la premsa.

Ja sabíam que ni 'ls uns ni 'ls altres havían de faltar al festiu escriptor que ab tanta gracia maneja la ploma escampant xistes y ocurrencias sempre ab facilitat y abundancia.

L' acció de *L' amor es cego* 's basa en l' opoció que fa un pare á que la seva filla festeji ab un estudiant de medicina. Lo pare es molt curt de vista, y ademès no coneix al amant, gracias á lo qual aquest aprofita una ocasió per introduhirse en la casa, llogantse com á criat.

La vigilancia del pare dona lloch á las escenas més cómicas, y la presencia de un amich del fingit criat, enviat allí per un seu oncle que preten casarlo ab la noya, provoca algunas situacions deliciosas.

Naturalment, la noya 's casa ab lo seu estimat, y resulta que l' amor no es tan cego com suposan; que 'ls cegos solen ser los papás.

Notablement dirigida é interpretada pèl senyor Capdevila, qu' es com sab tothom un dels millors actors cómichs del teatro catalá; secundat per la Sra. Delhom y 'ls Srs. Oliva y Esteve, lo públich rigué molt, aplaudí ab freqüencia y al final cridá al autor, qui no 's pogué presentar per no trobarse present en lo teatro.

ELDORADO.

Lucifer es una sarsueleta ab fi moral y tot y la seva corresponent exhibició de pantorrillas.

L' argument es pueril. Se mort un senyor á América, deixant encare que condicionalment la seva fortuna á un seu nebot, que 's troba á Madrit passant la pena negra, per falta de fondos. Arriban dos senyoras cómicas á la mateixa casa de dispesas, y quan lo nebot tronat declara que si 'l diable existís s' hi entregaria de bona gana, las dos senyoras vestidas l' una de Lucifer y l' altra de Belial, li entregan mil duros recomenantli que siga bon minyó y que no se 'ls gastí si desitja que li previngui millor fortuna.

Lo jove promet ferho; pero poch rato després seduhit per dos máscaras acut á un ball y allí dissipa miserablement la suma que possehia. Las máscaras no eran altrás que Lucifer y Belial, ó sigan las dugas cómicas, que al final resultan ser cosinas del jove calavera, y encarregadas pèl oncle difunt de fer aquella proba ab lo seu cosí, en

la intel·ligència de que si aquest no 'n surt ayrós, tota la fortuna del oncle passa á ellas.

Tal es degudament condensat l'argument de la nova producció qu' está dividida en tres quadros.

La música es tal vegada la part més important de l'obra. Recordém, entre las pessas més notables, un terceto del primer quadro, un *passa-calle* y un altre terceto cómic en lo segon y un bonich brindis en lo tercer.

Lucifer resulta, donchs, un encetall per capde·llarhi música animada, molt ayrosa y elegant.

L'execució bastant esmerada, y l' éxit satisfactori, com lo que solen obtenir totas las produccions que 's posan en escena en tan favore·scut teatro.

N. N. N.

ENSAIG...

Entrá un *afamat* autor en lo quarto d' una dama pera ensajar un cert drama destinat á fer .. furor.

Un gran drama mitològich, que desitjós escrigué y que ab l' éxit que tingué... vá ser més *mito* que *lògich*.

Mes, fou lo cas, que al entrar en lo quarto, ab veu clareta digué á la actrí:—Senyoreta... ¿Que 's podria despullar?...

Cosa tan inesperada sorprengué molt á la actrí, la que ab acent indecís respongué, algo sofocada.

—¡Carám, carám, senyó autor!
¡Quins capritxos tè vosté!

EN LO «FOYER» DEL EDEN-CONCERT.

—Ara sopém poch á poch.
—Bueno, ¿y qué farem després?
—Anirém á doná un vol.
—¿Y després del vol, qué més?

—¡Oh! Jo li deya perquè ensajariam millor.

—¡Vosté deu estar de gresca, afegi la dama austera!
¿Que no veu que no es manera de ensajar, tan... á la fresca?

—Donchs bè, l' escriptor *novici* replicá; l' acció, la trama y 'l caràcter del mèu drama reclaman tal sacrifici.

¡Consti que no es cosa mèva puig son nom ho corrobora!...
Figuris vosté, senyora, se titula... ¡*Adan y Eva!*

J. LAMBERT.

Lo govern ha donat las bonas festas á D. Francisco de Paula presentantli en lloch de la décima, 'l nomenament de marqués de Olérdola:

S' han realisat de plé á plé las prediccions de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA.

Unim la nostra felicitació á la del *Diari de Barcelona*: y si hi ha algú que dupta de la nostra sinceritat, sábiga que á partir del próxim número enumerarém los mérits que ha contret D. Francisco de Paula, per ferse digne de semblant distinció.

Tenim ja molt adelantada l' estadística dels àpats, lunchs y refrescos á que ha assistit durant l' any de gracia y *salero* de 1888 que 'l fan digne, no dirém del títul de Marqués de Olérdola, sinó hasta del més popular de *Marqués Cuinat*.

Donchs, fins á la senmana entrant.

La grossa va ser aquests últims dias la preocupació de casi tots los espanyols, porque bèn poch serán los espanyols que en lo sorteig de Nadal no juguin á la rifa.

Tothom esperava que li toqués aquella probabilitat contra las 49,999 que li son adversas.

Y la sórt, capritxosa, com á filla de la fortuna— aixó dels capritxos vé de familia,—se n' ha anat á San Sebastián; com si fossem al istiu.

Y 'ls que 'ns hem quedat ab los quartos fora de la butxaca, ara tenim lo consol d' enterarnos de qui l' ha tret, qu' es lo mateix que 'ns dediquem á escupir mentres los altres fuman.

Entre 'ls premiats s' hi conta una societat de obrers que tenia un décim.

Els si que podran dir que del treball de pendre un décim, ne ve 'l descans de disfrutar la grossa.

A un mestre d' estudi li han tocat tamb- ¡cinquanta mil duros!... ¡Y cóm devian ballarli 'ls ossos dintre de la pell, al rebre la noticia!

Per últim un mosso de café tenia un altre décim, en lo qual interessavan per un duro cada hú l' amo del establiment y un abocador del mateix café.

May com quan cobrin los quartos donarán aquests mossos ab tanta afició lo crit sacramental de:—¡Aboca!...

Tenim una carta dels pintors que van treballar en lo Pabelló regi alsat en la cima del Tibi-dabo, 'ls quals se queixan de que fins ara no han po-

LO SALÓ DEL EDEN-CONCERT.

Bonas bromas, bonas taulas,
bons joves lluhits, bons vells,
bonas copas, bonas vistas,
bonas robas, bonas pells...

gut cobrar ni un quarto, á pesar de las moltas gestions practicadas al efecte.

«Lo cual se traslada al *caritativo* Excmo. senyor D. Luis Antunez, Gobernador de la Provincia de Barcelona, á los efectos consiguientes:»

Perque es molt trist que tractantse de un obsequi dedicat á la Reyna Regent. los pintors que per ordre superior veren treballarhi, quan tractan de realisar lo que se 'ls déu, *tingan de pintars' ho*.

En lo mateix cas que 'ls pintors del Pabelló se troban los músichs que van pendre part en las funciones religiosas de la coronació de la Mercé.

Si al menos la Mare de Deu—que may va quedar á deure res á ningú—pogués empenyarse la corona...

En lo supost de que la corona siga pagada.

Respecte als músichs son los qu' están més atrassats.

A la banda municipal se l' hi dehuen una infinitat de concerts extraordinaris y otras festas en que va pendre part.

Fa pochos días una comissió 's dirigia á visitar al catalá ilustre, y al arribar lo porter va dirlos: —Espérinse una miqueta que pasará recado á Sa Excelencia.

Pochos moments després sortia dihent que l' Alcalde no 'ls podia rebre.

Ja ho saben los músichs: D. Francisco de Paula no está per *músicas*.

No s' hi trenquin lo cap, los qu' extranyan que l' Ciudatá benémerit, á despit de la opinió casi unánime de Barcelona, accepti un lloch en la galería de cataláns ilustres.

Hem arribat á la época del bombo.

D. Francisco tindrà retrato, estatua, pabelló en

lo Parch, un gran dinar—qu' es lo que ara s' está agenciant pels dependents del municipi—se li farán obsequis, vingan ó no vingan á tom, obsequis més ó menos agafats per las patillas...

¿A qué obeheix tot aixó? ¿A halagar la vanitat insaciable de aquest home?

No, impossible.

Declarantlo catalá ilustre, enaltintlo, immortalisantlo, convertintlo en una gran figura se l' excusa de rendir los comptes de la Exposició y dels despilfarros que s' han fet á la sombra de la mateixa ..

Lo bombo ofega la veu del bon sentit.

Aixís observarán qu' en totas las sessions del Ajuntament se presentan comptes barrejats los uns ab los altres, y 'ls comptes s' aproban d' esquitllentas.

Demandar que 's presentin reunits, perque Barcelona sápigam lo que li costa tanta gloria, es lo mateix que demandar la lluna.

En una paraula: A D. Francisco intentan declararlo Gran Capitán, perque puga presentar los comptes com li dongui la gana, ó deixar de presentarlos

Un exemple del sistema viciós que s' está seguint:

«L' Ajuntament, diu un periódich, projecta realisar un empréstit per aixugar lo déficit que ha deixat l' Exposició y procedir á las obras de reforma interior de Barcelona.»

Aixís l' una cosa s' aglomerará ab l' altra, y may sabrem lo que 'ns costa la calaverada exposicionista.

Un consell: ara que á D. Francisco 'l han fet marqués pot adoptar per armas un gran capdell, que 'l mateix temps que 'l seu origen de fill de un

sastre de casullas, indicarà 'l seu gran sistema financier.

Al rededor del escut hi podrà posar lo següent lema:

Embolica que fa fort.

¿Saben la medalla que ha de servir de premi als expositors de la última Exposició universal? Donchs, l' están grabant á Austria.

¿Se recordan dels diplomas destinats al mateix objecte? Donchs, s' están litografiant á Fransa.

Per lo vist á Barcelonas no hi ha grabadors ni litógrafos prou dignes.

Desenganyintse, aquí no hi ha més que un arcalde y varios regidors.

Per arcalde trampat lo Sr. Abascal.

Durant la estancia á Barcelona de la comissió madrilenya que ha sigut objecte de tan repetits y delicatsts obsequis, no passava día sense que l' arcalde de Madrid enviés un telégrama de gratitut y d' encomi al ajuntament barceloní.

Arriba la comissió de retorn á Madrid: lo senyor Peñalver explica ab eloqüencia lo que aquí s' ha fet per ella, y 'ls regidors de la vila del Os, estavan tan conmoguts, que alguns hasta van haverse de treure 'l mocador de butxaca per aixugarse las llágrimas que 'ls anavan cara avall.

Y D. Francisco es fama qu' esclamava entusiasmat:

—¡Mare de Dèu y que 'ns estiman!

Cambi de decoració.

Lo salò de sessions se transforma en lo menjador principal del restaurant de Fornos. Los regidors de Madrid també menján. Ab l' excusa d'

UN BOMBERO BARCELONÍ.

—¡Qu' es trist aixó de no poguer cobrar! Nosaltres prou apaguém los focs! Pero y ara, ¿quí 'ns apaga la gana?

obsequiar á n' en Becerra, á n' en Sagata y á n' en Martos han disposat un pisolabis suculent.

Se destapa 'l xampany: comensan los brindis.

Y aquell arcalde de Madrid, que s' ha gastat un caudal envant telégramas de felicitació al Ajuntament de Barcelona, declara, referintse á la subvenció ó al préstam fet pèl Govern ab motiu de la Exposició, qu' ell, l' arcalde de Madrid, lo senyor Abascal no *ha de permetre* que 's concedeixi cantitat ó subvenció de cap classe á cap Ajuntament, sense que avants se li paguin al de Madrid. los 10 milions de pessetas que 'l govern li va prometre un día.

Hi ha més encare.

Lo Sr Abascal, diu que mentres Madrid en materia de consúms paga 22 pessetas d' encabessament per habitant, Barcelona—l' ajuntament de més importancia d' Espanya—paga sols 12 pessetas. ¿Ho van entenent?

Lo Sr. Abascal, al sortir del gandeamus va enviar un nou telégrama de felicitació al Arcalde de Barcelona.

D. Francisco podrà pendre péu de aquests antecedents, per obsequiar millor encare que á la passada, á todas las comissions de regidors de Madrid qu' en lo successiu vingan á Barcelona.

Es la gran manera de conquistarnos lo seu apoyo.

Engreixa regidors de Madrid, y se 't tirarán á sobre y t' aplastarán.

Durant un mes l' Ajuntament va gastarse per lloguer de cotxes la friolera de 28,800 pessetas.

En aquest punt los regidors demostran que á Barcelona sabém anar al Hospici ab cotxe.

Preparinse: á principis de la senmana entrant, tal vegada 'l dilluns, sortirà l' ALMANACH DE LA CAMPANA ME GRACIA *pera l' any 1889*. Té la mateixa forma dels anys anteriors, un gran número de treballs en prosa y vers de distingits escriptors; cubertas y una gran lámina central al cromo y dibuixos y caricaturas abundants de Mariano Foix, F. Gómez Soler, J. Llobera, Apeles Mestres, R. Miró, M. Moliné, J. Lluís Pellicer y Enrich Serra, tot molt xispejant é intencionat, com té ja per costum aquesta publicació, tan favorescuda pèl publich.

Preu del almanach: 50 céntims y bon profit.

Ara no s' adormin, que no 'ls succeheixi com ab l' Almanach de LA ESQUELLA, que no n' hi ha hagut ni per la quarta part dels que 's demanan.

Al aprobarse l' acta en que 's declarava á don Francisco catalá ilustre se aprobá una proposició demanant que l' acort del municipi s' escribís ab lletres d' or.

¡Qué modestos son los nostres regidors... pero qué modestos!

Hasta 'ls seus acorts ells mateixos fan escriure'ls en lletres d' or.

Perque las generacions futuras pugan dir: Al any 1888 dos cosas abundavan á Barcelona: l' or y la tontería.

Lo *Llibre d' or* está de baixa.

Un anunci deya que durant los días 22, 23, 24, 25 y 26 de desembre los membres del consell general y del Jurat internacional de premis de la Exposició podían posar la firma en lo *Llibre d' or* «sense cap pago de dret.»

(Continua á la página 832.)

LIBRERIA ESPANYOLA, Rambla del Mitj, 20, Barcelona.

ALMANAQUES

de la ILUSTRACION ESPANOLA Y AMERICANA, 2 pesetas
 LA CARCAJADA—EL DEMI-MONDE—EL MOTIN—FESTIVO—BUENO
 BONITO Y BARATO—PARA TODO EL MUNDO, 1 peseta cada uno
 EL SUI GÉNERIS, á Ptas. 0'50

ALMANACH DE LA ESQUELLA DE LA TORRATXA ¡¡¡S' HA AGOTAT!!!

ALMANACH de LA CAMPANA DE GRACIA pera 1889

AB DIBUIXOS, CARICATURAS Y MAGNÍFICHS CROMOS

DELS PINTORS

Moliné, Mestres, Pellicer, Llobera, Foix, Miró y Gomez Soler

PREU: PESSETAS 0'50

Sortirá á llum dintre pochs dias.

Almanaque Sud Americano para 1889

escrito por reputados literatos españoles y americanos, é ilustrado por LABARTA, MESTRES, PASCÓ, PELLICER, PLANAS y ROSS.

Forma un elegantísimo tomo de 290 páginas, impreso con esmero, buen papel y encuadernado con una preciosa cubierta al cromo, Precio 2'50.

GRANDE Y VARIADO SURTIDO DE

ALMANAQUES AMERICANOS DE PARED

de todas formas, tamaños y precios.

DIETARIOS Y AGENDAS

DE TODAS CLASES Y PRECIOS.

AVIS A NOSTRES LECTORS

Tapas especials en tela pera encuadernar LA ESQUELLA DE LA TORRATXA. Preu UNA pesseta.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo, ó bé en sellos de franqueig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém de extravíos, no remetent ademés 3 rals pèl certifiat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

Ja 'm figuro l' alegria que haurà tingut D. Manuel Girona, al veure que s' havia estolviat déu rals.

Déu ralets... res, una rifeta!

Es digne d' aplauso l' acort prés per la Diputació provincial, á instancia del zelós diputat senyor Vidal Valenciano, de destinar una quantitat á l' adquisició de quadros dels que van figurar en l' última Exposició Universal, deventse preferir á tal efecte 'ls que van ser premiats ab medalla d' or.

De aquesta manera s' evitan cofis y mofis.

Y la Diputació dona una lliçó al Ajuntament, que dedicat á protegir fondistas, no s' ha recordat poch ni molt dels pintors que, sense cap estímulo, van concórrer á la passada Exposició.

Final del últim telégrama del arcalde de Madrid al de Barcelona:

«Entre tan rebi V. E. un abrás mèu, que farà extensiu á tots los regidors als quals tan carinyo mereixém.»

Ara si D. Francisco sigués franch contestaria á aquest telégrama, lo següent:

«He procurat cumplir lo seu encàrrech tot lo possible. Alguns regidors agraheixen l' abrás que 'ls envia per conducto mèu. Pero á n' en Fontrodona, á n' en Masvidal y altres no m' ha sigut possible abraçarlos. Ni 'l mèu abdómen, ni 'l seu, consenten aquestas expansions.»

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1. XARADA 1.ª—A-u-ro-ra.
2. ID. 2.ª—A-mor.
3. ENDAVINALLA.—Un ou.
4. MUDANSA.—Pona-Bona-Dona-Tona-Mona-Fona.
5. SINONIMIA.—Mateu.
6. TRENCA-CLOSCAS.—Laescuela de los maridos.
7. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—Ratolinet.
8. TERS DE SÍLABAS.— O LE SA
LE VI TA
SA TA NAS
9. GEROGLÍFICH.—Per fullas un plátano.

XARADAS.

I.

(Al simpátich ciudadá J. STARAMSA.)

He vist en una xarada que tú cantas la vritat del que passa en certa casa de la Rambla, y enterat vull que estigas del efecte que ha fet entre 'ls dependents, puig, segons á hu un va dirme de tú n' están molt contents.

Fins un tres-invers de plata crech que 't volen regalar porque tú sas tristas penas tan bé has sapigut contar.

Com per final dius per broma que portan molt poch dinés,

hu-dos lo que volen ferte quan cobrin per cap de mes:

Convidarte á fé un tiberi junt ab tots ells á Total y nombrarte 'l xaradista primer de la capital.

UN DEL SIGLE... XIX.

II.

Amiga Dos-dos-tercera recordas aquell excés que va fer l' heréu Morera causantli la hu al revés?

Pues ten compte, 't recomano, que s' ha dit que D. Pasqual (el que vol sè 'l teu fulano) vol sonarte la total.

R. CASTELLÁ.

GEROGLÍFICH.

de

A
IV
amo
L

UN DE LA VALL D' ARÁN.

DESPEDIDA DEL ANY.

—¡Vaja, abur, senyors mortals! Tots havém quedat ben tips; jo 'm quedo tip de vosaltres y vosaltres tips de mí.

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23